

מסורת הש"ס

(א) סנהדרין 5, (ב) לקמן מג: שבת עה, ר"ה כד: סנהדרין סח., (ג) שבת נד: ע"ש, (ד) נבטי' ליתא, (ה) נבטי' איתא א"ל ר' חנינא, (ו) נטילי ח: א, (ז) נבטי' א"ל רבי, (ח) נבטי' איתא גרילין, (ט) נפי' חוס' כחצות קב: ד"ה מומין, (י) נטילי י: ח: א, (יא) לקמן כד: שבת קי: א, (יב) י"ל מתחל ונטי' ליתא ועי' גמיר ערך מרח, (טז) ס"א ל"ג, (יז) נדפריי מהלי וכו"ה יעב"ז, (יח) י"ל כחציות וכו"ה מהרי"ע ז, א

תורה אור השלם

- בי אתה בא אל הארץ אשר יי אלהיך נתן לך לא תלמד לעשות פתובעת הזוים דהבם: דברים יח ט
- למה אירא בימי רע עון עקבי יסובני:
- הצור תמים פעלו יי ולא דרביי משפט אל אמונה ואין עול צדיק וישר דהא:

- דברים לב ד גדל העצה ורב העליה אשר עינך פקחות על כל דרבי בני אדם לתת לאיש בדרךיו ובכרי מעליה:

ירימיהו לב יט

הגהות הב"ח
(א) גמ' וספר תורה מונה לך מניין:

מוסף רש"י

ואין תהיות המיתים מן התורה. שופר נמדדס' דדשינן בנמרל מנין למתים הממים מן המורה, ואפילו יא מודה ומאמין שיחיו הממים אלא דלא רמזא באורייתא שופר הוא האילן ועוקר שיש תחיית המתים מן המורה מה לנו ולאמונה ובי מהיכן הוא יודע שכן הוא, הלכן טופר גמור הוא (סנהדרין צ ועיי' בגליון בשם ב"ש שאין זה מדברי רש"י). להבין ולהורות. כלומר להבין מפשיה כמה הס מקולקלס ולהורות לנצין לא מעשה כן וכן שזה הוא מק הגויס (דברים יח ט) או: שמוכל לעמוד בהן ואס יעשה נביא שקר לפניך שמצין שהוא מכשף (שבת עה.). דשתנא. טעניקון ד' דק' ט' גשים (קמפו בד.).

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

להסלמד ענד דכסניא כו'. ומיהו הקצ"ה מדקדק עם הגדקים

כחוט השערה (יבמות דף קסא:) ואפילו להסלמד יש לחוש לכבוד הרצ וקרא דלא תלמד לעשות במילי אחריתא מוקמה כמו נטיעת קישואין דסנהדרין (דף סח.) ודמות זורת לבנה דר"ג (ר"ה דף נד.).

בקובה. אהל זונות כדכתיב (נמדבר כה) אל הקובה: דקדקה. לפסוע פסיעות נאות וכתיב (תהלים מה) כל כבודה בת מלך פנימה: **שאדם דש ענקיו.** דקדוק פסיעות כי הכא. ל"א שאדם דורסן ברגליו שאין חשובין צעיניו כלום: **על כל דרכי.** אפילו דקדוק פסיעות: **שאסה יושב ועוסק בפורי.** והס גורו על כך: דבר של טעס.

שהמריצה את צימו והרגה את חסידיו ועדיין קיימת: **כלום מעשה בא לידך.** ואשמע איך היית נוהג: **מעוט של פורים.** שהנחתים לסעודת פורים נתחלפו לי וחלקתים לעניים וסבור הייתי שארנקי של דקה היא ולא נפרעתי מארנקי של דקה: **מחלקך יפה חלקי.** הואיל והיית וומרן בממונק: **אראך צדך.** כלומר זו היא שכרה של תורה: **קלטונירי.** ממונה עליו: **פרקנא.** תרי וקצ חלי סאה דינרי זהובים: **נקט נפשיה כחד פרשא.** המקין ענייני לבשו כאחד מן הפרשים: **דשטנא אנה.** דרך גשים לי: **מפרחנא מרסח.** כלומר אמתין לך עד שיפסוק לך ודוגמתו צ"ק בפרק מרובה (דף פ:) מאן תרס מתרס שמואל: **פגנא פנה.** את השלטון בכל עת שיעליל עליך פייסהו בממון: **וי שלמי.** כשיכלו הדייגין ממאי פלחנא: מי

השמים המליכוה שהחריבה את ביתו ושרפה את היכלו והרגה את חסידיו ואבדה את טוביו ועדיין היא קיימת ואני שמעתי עליך שאתה יושב ועוסק בתורה [ומקהיל קהלות ברבים] וספר (א) מונה לך בחיךך אמר לו מן השמים ירחמו אמר לו אני אומר לך דברים של טעם ואתה אומר לי מן השמים ירחמו תמה אני אם לא ישרפו אותך ואת ספר תורה באש אמר לו רבי (א)מה אני לחיי העולם הבא אמר לו כלום מעשה בא לידך (א)אמר לו(מעות של פורים נתחלפו לי במעות של צדקה וחלקתים לעניים אמר לו אם כן מחלקך יהי חלקי ומגורלך יהי גורלי אמרו לא היו ימים מועטים עד שנפטר רבי יוסי בן קיסמא והלכו כל גדולי רומי לקברו והספידוהו הספר גדול ובחזרתו מצאוהו לרבי חנינא בן תרדיון שהיה יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהלות ברבים וס"ת מונח לו בחיקו הביאוהו וכרכוהו בס"ת והקיפוהו בחבילי זמורות והציתו בהן את האור והביאו ספוגין של צמר ושראום במים והניחום על לבו כדי שלא תצא נשמתו מהרה אמרה לו בתו אבא אראך בכך אמר לה אילמלי אני נשרפתי לבדי היה הדבר קשה לי עכשיו שאני נשרף וס"ת עמי מי שמבקש עלבונה של ס"ת הוא יבקש עלבוני אמרו לו תלמידיו רבי מה אתה רואה אמר להן (א)גליון נשרפין ואותיות פורחות אף אתה פתח פיך ותכנס [בך] האש אמר להן מוטב שיטלנה מי שנתנה ואל יחבל הוא בעצמו אמר לו קלצטונירי רבי אם אני מרבה בשלהבת וגוטל ספוגין של צמר מעל לבך אתה מביאני לחיי העולם הבא אמר לו הן השבע לי נשבע לו מיד הרבה בשלהבת וגטל ספוגין של צמר מעל לבו יצאה נשמתו במהרה אף הוא קפץ ונפל לתוך האור יצאה בת קול ואמרה רבי חנינא בן תרדיון וקלצטונירי (א)מוזמנין הן לחיי העולם הבא (ב)בה רבי ואמר יש קונה עולמו בשעה אחת ויש קונה עולמו בכמה שנים ברוריא דביתהו דר' מאיר ברתיה דר' חנינא בן תרדיון הואי אמרה לו זילא בי מלתא דיתבא אחתאי בקובה של זונות שקל תרקבא דדינרי ואול אמר אי לא איתעביד בה איסורא מיתעביד ניסא אי עבדה איסורא לא איתעביד לה ניסא אזל נקט נפשיה כחד פרשא אמר לה השמיעני לי אמרה ליה (א)דשתנא אנא אמר לה מתרחנא (א)מרתא אמרה לו נפישין טובא (א)(ואיכא טובא הכא) דשפירן מינאי אמר ש"מ לא עבדה איסורא כל דאתי אמרה ליה הכי אזל לגבי שומר דידה א"ל הבה (א)ניהלה אמר ליה מיסתפינא ממלכותא אמר ליה שקול תרקבא דדינרא פלגא פלח ופלגא להוי לך א"ל וכי שלמי מאי איעביד א"ל אימא אלהא דמאיר ענגי ומתצלת א"ל

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

יח.

הוגה השם. פ"ה שדרשו צמ"צ אומית ועושה צו מה שהוא חפץ ורוב העולם מפרשים שהיה קורא צפי' אומית של שם המיוחד (א) בצומית של שאר המיבות וזה אין לעשות כדאמר בפסחים ס"פ אלו עוצרין (דף ג.) לא כשאינ נכתב אני נקרא אני נכתב צי"ה ונקרא צא"ד ונראה לר"י שאין להזכיר אף אומית י"ה כמו שגרילין העולם שהרי י"ה הוא שם המיוחד ועוד נראה להר"ר אלחנן כי גם אין להזכיר א"ד מאדני דהא א"ד מאדני י"ה מהשם אין נמחקין ש"ד משדי ז"צ מנצחות נמחקין וכן הגירסא (שצעות לה: ושס לה.) צפירוש ר"ח משמע שא"ד מאדני הוא שם כמו י"ה מה' ומיהו נראה לר"י להמיר דכיון דלא נמצא ככתוב דמה שהוא נמצא כתוב צספרים יש לומר שהסופרים כתבוהו כן ולא נתכוונו להזכיר את השם (ועי' חוס' סוכה דף ה. ד"ה יו"ד):

והנה שאל היה כתוב צספרו אלא מאי טעמא איענש הוגה צפרהסיא היה ולכן הוצרך לתת טעם אחר: **מה** אתה רואה. שהיה נראה צעיניהם שהיה לו לראות שם דבר מימה או מלאכים או דבר אחר א"י צצביל שהיו שומעין קול האומית הפורחות ולא היו יודעין מהו: **ואל** יחבל עצמו. אור"ת דהיכא שיראים פן יעצרוס עוצדי כוכבים לעצירה כגון ע"י יסורין שלא יוכל לעמוד צהס או הוא מזהה לחבל צעלמו כי הסיא דגיטין (דף ט: ט) גבי ילדים שנשצו לקלון שהטילו עצמם לים (ועי'ע חוס' גיטין דף ט: ד"ה קפלו): **וכי שצמי מאי איעבדי.** י"מ שהיה נותן להשלטון מס מן הזונות למספר גולגולתס ולכן היה שואל כי שלמי מה אעשה כי איך אתן מס העולה למספרס וכן יש לפרש צריש פירקא (נטיל דף ג:) שווקיס להושיצ צהס זונות ולטוול מס מהס אצל רש"י פירש שכל שעה שיעלילו עליו שיסחדס בממון זה:

שלא יחזיר ימים מועטים עד שנפטר רבי יוסי בן קיסמא והלכו כל גדולי רומי לקברו והספידוהו הספר גדול ובחזרתו מצאוהו לרבי חנינא בן תרדיון שהיה יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהלות ברבים וס"ת מונח לו בחיקו הביאוהו וכרכוהו בס"ת והקיפוהו בחבילי זמורות והציתו בהן את האור והביאו ספוגין של צמר ושראום במים והניחום על לבו כדי שלא תצא נשמתו מהרה אמרה לו בתו אבא אראך בכך אמר לה אילמלי אני נשרפתי לבדי היה הדבר קשה לי עכשיו שאני נשרף וס"ת עמי מי שמבקש עלבונה של ס"ת הוא יבקש עלבוני אמרו לו תלמידיו רבי מה אתה רואה אמר להן (א)גליון נשרפין ואותיות פורחות אף אתה פתח פיך ותכנס [בך] האש אמר להן מוטב שיטלנה מי שנתנה ואל יחבל הוא בעצמו אמר לו קלצטונירי רבי אם אני מרבה בשלהבת וגוטל ספוגין של צמר מעל לבך אתה מביאני לחיי העולם הבא אמר לו הן השבע לי נשבע לו מיד הרבה בשלהבת וגטל ספוגין של צמר מעל לבו יצאה נשמתו במהרה אף הוא קפץ ונפל לתוך האור יצאה בת קול ואמרה רבי חנינא בן תרדיון וקלצטונירי (א)מוזמנין הן לחיי העולם הבא (ב)בה רבי ואמר יש קונה עולמו בשעה אחת ויש קונה עולמו בכמה שנים ברוריא דביתהו דר' מאיר ברתיה דר' חנינא בן תרדיון הואי אמרה לו זילא בי מלתא דיתבא אחתאי בקובה של זונות שקל תרקבא דדינרי ואול אמר אי לא איתעביד בה איסורא מיתעביד ניסא אי עבדה איסורא לא איתעביד לה ניסא אזל נקט נפשיה כחד פרשא אמר לה השמיעני לי אמרה ליה (א)דשתנא אנא אמר לה מתרחנא (א)מרתא אמרה לו נפישין טובא (א)(ואיכא טובא הכא) דשפירן מינאי אמר ש"מ לא עבדה איסורא כל דאתי אמרה ליה הכי אזל לגבי שומר דידה א"ל הבה (א)ניהלה אמר ליה מיסתפינא ממלכותא אמר ליה שקול תרקבא דדינרא פלגא פלח ופלגא להוי לך א"ל וכי שלמי מאי איעביד א"ל אימא אלהא דמאיר ענגי ומתצלת א"ל ומי

עין משפט
גר מצוה
פד
א מיי' פ"ג מהלכות משנה הלכה [ו] ח:
ב [מיי' פ"ו מהל' דעות הל' ז שורע י"ד ס' קמ סעף א בזהל]:

בעונש שהיה הוגה את השם באותיותיו בפרהסיא. שכל ההוגה את השם באותיותיו אין לו חלק לעוה"ב ואע"ג דהוא להתלמד עבד וכתוב לא תלמד לעשות אבל אנה למד להבין ולהורות הוה ליה להגות בצניעה. וגורו על אשתו הריגה נענשה משום דלא מחיא ביה שכל מי שיש כבוד למחות ואינו מפתח נתפש. ונענשה בתו לישב בקובה דא"י יוחנן פעס אבות עברה בין גדולי רומי ואמרו כמה נאות פסיעותיה של ריבה זו ודיינו דכתיב עון עקבי יסובני עון שאדם דש בעקיביו סובבין אותו ליום הדין. בשעת הוצאתן פתחו [כל] א' ואמ' הוא אמר הצור תמים פעלו וגו' אשתו אמרה אל אמונה ואין על בתו אמרה גדול העצה ורב העליליה אשר עיניך פקוחות על כל דרכי (איש) [בני] האדם לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו: כרכוהו בס"ת שהיה קורא בו והקיפוהו בחבילי זמורות והציתו בהן את האור כו': ברוריה דביתהו דר' מאיר ברתיה דר' חנינא בן תרדיון הואי אמ' ליה לבעלה זילא בי מילתא דיתבה אחתי בקובה של זונות שקל תרקבא דדינרי ואזיל. פי' דישתנא נידה: נפיש טובא כלומר הדם שותת ויורד עליה הרבה ואינה יכולה לישאר כו' עד